

МЕДИЧНІ НАУКИ

Будник М.В.

студентка;

Погоріла І.О.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

ТОКСОПЛАЗМОЗ І ВАГІТНІСТЬ

Мета: Дослідити вплив токсоплазмозу на організм вагітної жінки.

Актуальність: Токсоплазмоз представляє дуже серйозну небезпеку для вагітних жінок, які ніколи раніше не контактували з токсоплазмами, тобто – не мають виробленого імунітету. Розвиток токсоплазмозу в організмі вагітної негативно впливає на фізичне та розумове здоров'я майбутнього малюка. Лікування вагітної жінки можливо, але не гарантує народження повноцінної дитини. У першому триместрі вагітності наслідком токсоплазмозу найчастіше стає викидень, зараження паразитом на більш пізніх термінах може викликати патології мозку, нервової системи, органів зору, селезінки, печінки.

Проникність плаценти для токсоплазми збільшується в міру розвитку вагітності. Так, у першому триместрі вірогідність інфікування плода становить 15%, у другому – 25%, в третьому – 70%.

Збудником токсоплазмозу є токсоплазма (*Toxoplasma gondii*), проміжними хазяїнами якого є ссавці, зокрема людина, багато видів птахів, рідше рептилії. Остаточний хазяїн – ссавці родини котячих.

Людина заражається токсоплазмами при потраплянні ооцист у рот із брудних рук, немитих овочів і фруктів, шерсті кішок; вживанні в їжу погано прожареного м'яса і некип'яченого молока від хворих тварин; через ушкоджену шкіру при обробленні м'яса хворих тварин, лабораторних дослідженнях крові хворих; трансплацентарно. *Toxoplasma gondii* може розмножуватися двома способами – статевим і безстатевим. При статевому розмноженні утворюються стійкі до впливів зовнішнього середовища цисти, що зберігають свою життєздатність протягом декількох років. Потрапляючи з кишечника хворого в навколишнє середовище, вони представляють безпосередню загрозу зараження. При безстатевому розмноженні токсоплазми організм-носієй також захворює, але найчастіше безсимптомно і без загрози заразити оточуючих. Однак статеве розмноження токсоплазм можливо лише в організмі представників родини котячих, тому найбільш злісними розповсюджувачами інфекції є фекалії кішки. Підраховано, що за 2-3 тижні хвора кішка може поширити майже 2 мільйони цист.

Порушення в розвитку малюка, обумовлені вродженим токсоплазмозом, можуть проявитися лише через деякий час після народження. Це може бути суттєва розумова відсталість або прогресуюча втрата зору. Після ретельного

обстеження хворої токсоплазмозом жінки і внутрішньоутробно інфікованого плода лікар-геніколог може прийти до висновку про можливість штучного переривання вагітності. Вибір залишається за майбутньою мамою. На здатності жінки до подальшого зачаття і виношування дитини перенесене захворювання не позначається, а вироблений імунітет захистить її від можливості зараження плода в майбутньому.

Симптоми і перебіг хвороби. Будь-які значні клінічні прояви токсоплазмозу відзначаються вкрай рідко, тому в більшості випадків людина навіть не підозрює про своє зараження токсоплазмою. На тлі в цілому ослабленого імунітету може відзначатися збільшення лімфовузлів, лихоманка, фарингіт. При значному зниженні захисної реакції організму можливий розвиток пневмонії, енцефаліту, захворювань серця і органів зору. Після потрапляння токсоплазм в організм в більшості випадків виробляється довічний імунітет до даного паразита. Оскільки токсоплазмоз в більшості випадків протікає безсимптомно, зробити висновок про наявність або відсутність в організмі паразита можна лише за результатами лабораторного дослідження. Найбільш достовірним методом діагностики є імуноферментний аналіз крові. Це дослідження дозволяє зробити висновок про наявність або відсутність у пацієнта імунітету до токсоплазми шляхом визначення типу та кількості присутніх в крові специфічних антитіл. У крові, що контактувала з токсоплазмой жінки, виробляються імуноглобуліни. Вони бувають двох типів – IgM (ранні антитіла, присутні в організмі приблизно рік після утворення) і IgG (подальші антитіла, що зберігаються протягом усього життя і забезпечують стійкий імунітет до збудника). За наявності в результатах аналізу лише імуноглобулінів IgG, – можна стверджувати про міцний імунітет до токсоплазми і загрози зараження паразитом немає. Присутність IgM свідчить про недавнє зараженні, вимагає додаткового обстеження та лікування. Якщо в результаті аналізу присутні антитіла обох типів, причому IgG в більшій кількості, призначається додатковий аналіз через 2 тижні. Якщо він показує подальше збільшення кількості IgG- захворювання поточне, якщо кількість IgG залишилось незмінним – жінка недавно перехворіла на токсоплазмоз.

Отже, своєчасно проведене дослідження допоможе жінкам уникнути зайвих хвилювань під час вагітності, а також – правильно організувати профілактичні заходи. Вагітним і плануючим вагітність жінкам, які не мають імунітету до токсоплазми, слід дотримуватися наступних правил безпеки: не їсти сире, погано просмажене та проварене м'ясо; ретельно мити руки після роботи в городі, оброблення м'яса, прибирання котячого туалету; обов'язково мити фрукти і овочі перед вживанням (можна навіть додатково обшпарювати їх окропом); ні в якому разі не годувати домашню кішку сирим м'ясом, регулярно дезинфікувати її лоток; при наявності в будинку кішки обстежити тварину на токсоплазмоз і, при необхідності, пролікувати або видалити на час.